

החלטת הממונה על המשמעת

פסק דין

1. הנקבלות הן תלמידות שנה א' לביולוגיה והנדסה ביו-רפואית. ביום 5.7.20 התקיימה בחינת בית מקוונת ומפוקחת בזום בקורס "פיזיקה 2" אליה הנקבלות היו רשומות. לטענת הקבילה, במהלך בדיקת המבחנים התברר כי הנקבלות הגישו בחינות שחלק מן התשובות בהן היו דומות, הן באופן הפתרון והן במלל שנלווה לו, באופן המעלה חשד שהן פתרו את הבחינה במשותף או העתיקו זו מזו. על פי כתב הקובלנה, במעשה זה עברו הנקבלות עבירה של הפרת הוראות בבחינה לפי סעיף 29.4 לתקנון המשמעת – סטודנטים (תשס"ח), ועבירה של הונאה בבחינה, לפי סעיף 29.3 לתקנון המשמעת – סטודנטים (תשס"ח).
2. הנקבלות כפרו באישומים מכל וכל וטענו בתוקף כי לא היה ביניהן שיתוף פעולה כלשהו בפתרון הבחינה וכי כל אחת פתרה את הבחינה באופן עצמאי ותוך שמירה קפדנית על טוהר הבחינות.
3. קיימתי שני דיוני הוכחות. בדיון הראשון נשמעה עדת המפתח של הקבילה, מרצת הקורס, שאף בדקה חלק מן הבחינות, ואילו בדיון השני העידו הנקבלות. חשוב לציין כי למרות שהמבחן היה מפוקח באמצעות הזום, האופן שבו הוגדרה ההקלטה הביא לכך שהנקבלות לא צולמו ולכן לא ניתן לעשות שימוש בהקלטה כראיה בתיק.
4. לדברי מרצת הקורס, בעת שבדקה את הבחינות, צדה את עינה טעות משותפת לשתי הבחינות אשר אין דרך להסבירה. כתוצאה מכך היא בדקה לעומק ובעין ביקורתית את שתי הבחינות, ולדבריה אמנם לא מדובר בהעתק "אבל ראינו עמודים שלמים שהם באותו סדר משפטים שלמים שהם מילה במילה ברמה כזאת שברור שהייתה העתקה". לאחר מכן, הציגה המרצה מספר דוגמאות המוכיחות, לטענתה, את הדמיון הבלתי סביר בין המבחנים. בחלק מן הדוגמאות דובר בפתרון שגוי וזהה, תוך שימוש במילים דומות, בחלק אחר הפתרון היה נכון, אך, לדברי המרצה, "אבל ניסוח ברמה כזאת של זהות לא הייתי מצפה". דוגמה נוספת הייתה של תשובה שבה שתי הנקבלות לא סיימו לענות על השאלה "ועצרו בדיוק באותה הנקודה".
5. בתום יום הדיונים הראשון, ביקשה הסניגורית של הנקבלות שמרצת הקורס תסמן את כל נקודות הדמיון החשודות בין הבחינות, על מנת שאפשר יהיה להבין בצורה ברורה וחד-משמעית מפני מה הנקבלות צריכות להתגונן ולהביא ראיות לסתור. לטענתה, בלא הפנייה מדויקת לכל נקודות הדמיון הנטענות, הנקבלות ניצבות בפני אישום ערטילאי בדבר "קיומו של דמיון בין הבחינות", שקשה מאוד להתגונן בפניו. אני סברתי שבקשת הסניגוריה מוצדקת, וביקשתי מן הקובל כי יורה למרצה לסמן על גבי הבחינות של הנקבלות את כל המקומות שבהם היא סבורה שהפתרון דומה באופן החשוד כהעתקה או כפתרון משותף של הבחינה.
6. מרצת הקורס בחרה שלא להיענות לבקשת של הסניגוריה ובית הדין, ואי-היענות זו נזקפת לחובת הקבילה ולטובת הנקבלות. לכן, בפתח הדיון השני הודעתי לצדדים, כי נקודות הדמיון היחידות בין

הבחינות הדורשות התייחסות מצד הנקבלות, ושנטל הראייה להוכיח כי למרות הדמיון המחשיד לא מדובר בהעתקה או בעבודה משותפת עבר לכתפיהן, הן אלה שנטענו באופן מפורש בעדותה של העדה בבית הדין. נקודות דמיון נוספות בין הבחינות, ככל שקיימות כאלה, אינן חלק מפרשת הקבילה ולכן ההגנה אינה צריכה להתמודד עמן.

7. הנקבלות טענו, כאמור, כי הן לא פתרו את הבחינה במשותף ואף לא העתיקו תשובות האחת מרעותה. את הדמיון בין הבחינות הן הסבירו בכך שהן לומדות ביחד מאז התיכון, הן גם שותפות לדירה ולומדות יחדיו 24 שעות. לדבריהן: "יש לנו קו חשיבה משותף, יש לנו תפיסה משותפת, פתרנו את כל התרגילים ביחד". לטענתן היו בבחינה הרבה שאלות שדמו מאוד לתרגילים שניתנו להן, ושאותם הם פתרו במשותף הן במהלך הסמסטר והן כהכנה לבחינה. גם על דף הנוסחאות, שאותו מותר היה להכניס לבחינה, נכתבו על ידם דברים דומים. יתרה מכך, הנקבלות הצביעו על כך שהציון שקיבלו בבחינה מלמד אף הוא על חפותן, שכן אחת מהן קיבלה בבחינה 81 ואילו הציון של הנקבלת האחרת היה 63, פער של 18 נקודות.

8. אך הנקבלות לא הסתפקו בהעלאת טענות בעלמא. הן ביקשו וקיבלו ממזכירות החוג, 96 (מתוך כמאתיים) בחינות של תלמידים נוספים שנבחנו באותו המועד, והציגו בפני בית הדין, ביחס לכל אחת מן הדוגמאות שלגביהן התעורר חשד כי הן מלמדות על העתקה או על עבודה משותפת, בחינות של תלמידים אחרים, שביצעו טעויות דומות או השתמשו במלל זהה במענה לשאלות. ביחס לכל אחת מן התשובות החשודות היו בין חמישה לעשרה נבחנים שביצעו טעות דומה, או פתרו נכונה את השאלה באופן זהה לזה שפתרו אותו הנקבלות ואף השתמשו במלל דומה.

9. לאור האמור, נותר ספק סביר בכך שהנקבלות פתרו את הבחינה יחדיו או העתיקו תשובות זו מזו, ואני מזכה את הנקבלות הן מעבירת ההונאה והן מן העבירה של הפרת ההוראות.

ניתן היום, 15.11.2020, בהיעדר הצדדים.

יפורסם ללא שם התלמידות.

פרופ' יששכר רוזן-צבי
הממונה על המשמעת